

Цвях О.

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник : д.психол.н., професор кафедри
психології та соціальної роботи Шандрук С.К.)

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ОРГАНУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Сучасний етап становлення України як соціально правової держави неможливо уявити без повноцінної та дієвої системи місцевого самоврядування. Саме сьогодні місцеве самоврядування виступає важливим фактором демократизації суспільного життя, децентралізації управління та необхідною передумовою становлення громадянського суспільства, наближення влади до її джерела – народу.

Основним змістом управлінської діяльності, як на рівні держави, так і локальному рівні є досягнення поставлених цілей. Якщо розглядати діяльність будь-якого органу місцевого самоврядування та оцінювати ефективність його роботи, то вона буде складатися із результатів діяльності його структурних підрозділів. Діяльність органів місцевого самоврядування впливає на розвиток кожного населеного пункту та рівень життя відповідної територіальної громади. Саме тому важливо, щоб кожний орган місцевого самоврядування в цілому та його структурні підрозділи зокрема працювали ефективно.

Організація функціональної діяльності структурних підрозділів органів місцевого самоврядування є складовою проблеми розвитку системи державного управління в Україні. Важливість дослідження статуту цих органів, порядку їх формування, форм та методів діяльності зумовлена тим, що виконавчі органи сучасних місцевих рад стали наступниками державного управління часів радянської влади, які мали інші структурні зв'язки, не характерні для сучасної системи публічної влади. Спостерігаючи організацію та діяльність структурних підрозділів місцевих рад сьогодні можна відмітити невідповідність існуючих відносин тій ідеї місцевого самоврядування, яка закріплена в Конституції України 1996 року.

Питаннями дослідження ефективності державного управління, у тому числі й системи органів місцевого самоврядування та їх структурних підрозділів приділяли увагу такі вчені, як Г.В.Атаманчук, В.Д.Бакуменко, В.М.Князев, В.А.Козбаненко, В.В.Корженко, В.В. Нікітін, О.Ю.Оболенкський, В.В.Цветков. Проте в сучасній науці проблеми саме діяльності структурних підрозділів місцевого самоврядування ще не отримали належного висвітлення.

Відсутні спеціальні комплексні дослідження, які розкривають порядок функціонування цих органів. Існує потреба чіткого з'ясування місця, ролі та значення структурних підрозділів органів місцевого самоврядування у системі державного управління.

Правові основи діяльності структурних підрозділів органу місцевого самоврядування в Україні становлять, в першу чергу, норми та принципи Конституції України, що закріплюють найважливіші відносини, які виникають в процесі організації і функціонування місцевого самоврядування в Україні, зокрема, територіальну організацію місцевого самоврядування, порядок та форми його здійснення, порядок формування та використання комунальної власності, гарантії самоврядних прав територіальних громад.

Орган місцевого самоврядування як організація характеризується наявністю певних елементів, між якими встановлюються конкретні відносини, які утворюють його організаційну структуру. Таким чином, виникає організаційна структура, що впливає на життєзабезпечення регіону, територіальної громади міста, селища чи села. Структура органу місцевого самоврядування визначає, яким чином мають бути розподілені повноваження й завдання, порядок підпорядкованості, а також формальні координуючі механізми і моделі взаємодії. Для нього характерні певні ступінь диференціації, формалізація і деяке співвідношення централізації і децентралізації [1].

Ступінь диференціації в рамках органу місцевого самоврядування включає рівень спеціалізації або поділу праці, кількість рівнів ієрархії органу і ступінь територіального розподілу інтересів територіальної громади.

Під формалізацією розуміються заздалегідь розроблені і встановлені правила і процедури, що визначають поведінку депутатів та посадових осіб органу місцевого самоврядування. Деякі органи місцевого самоврядування, визначаючи кількісний склад ради, виконавчого комітету, застосовують мінімальні стандартні підходи. Інші органи місцевого самоврядування можуть мати всі типи правил, що регламентують діяльність депутатів та посадових осіб. На підставі критерію формалізації виділяються формальні структури органу місцевого самоврядування, що мають чітко поставлені цілі, формалізовані правила, структуру і зв'язки [5].

Співвідношення централізації і децентралізації визначається рівнями організаційної ієрархії, на яких виробляються і приймаються управлінські рішення в органі місцевого самоврядування. В одних із них процес ухвалення рішень значно централізований, більшість рішень, крім віднесених законодавством для розгляду на сесії ради з проблем місцевого значення, приймаються вищими керівниками, в інших ухвалення рішень децентралізоване, відповідальність делегується на нижні рівні ієрархії –

управління, відділи чи виконавчий комітет. Установлене співвідношення централізації і децентралізації визначає характер і тип структури органу місцевого самоврядування як організації.

Будь-яка установа, організація постійно знаходиться у стані вибору між централізацією і децентралізацією, в процесі подолання суперечностей у їх взаєминах. Більш того, ці взаємини незмінно конфліктні, а рівноважні відносини, за визначенням, – явище тимчасове. Установи змушені постійно модифікувати свої структури, переходячи за обставинами від централізації до децентралізації, і навпаки, прагнучи забезпечити їх єднання та баланс. Тому, при цьому необхідний перерозподіл повноважень і відповідальності всередині системи управління та коригування її організаційної структури. Структура органу місцевого самоврядування розробляється для створення певної системи посадових обов'язків, які виконуються депутатами чи посадовими особами для спільної діяльності в досягненні цілей ефективного територіального розвитку.

Використані джерела

1. Борденюк В. Деякі проблеми становлення і розвитку місцевого самоврядування у містах з районним поділом// Право України.-2001.-№2.- С.53-57.
2. Закон України про місцеве самоврядування в Україні // Відом. Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
3. Закон України про службу в органах місцевого самоврядування // Відом. Верховної Ради України. – 2001. – № 33. – Ст. 175.
4. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.//Відом.Верхов.Ради України. – 1996.- №30. – С.14.
5. Марущак В. Державне управління: планування і ринок. – К.:Вид-тво УАДУ, 1998.- 168с.

Чернецька Наталія

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник : д.е.н., професор кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування Мельник А.Ф.)

МЕХАНІЗМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО – ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ РОБОТИ В ОРГАНІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Розбудова соціальної, правової, демократичної держави в умовах децентралізації в Україні зумовлює відповідні процеси розбудови інституту місцевого самоврядування, первинним суб'єктом якого виступає територіальна громада. Проте, не зважаючи на здійснені кроки є чинники, які обмежують розвиток територіальних громад як первинних суб'єктів системи місцевого